

Gasilec

ni samo mož, ki ogenj gasi,

„GASILEC“

je tudi strokovni list slovenskih gasilcev in samarijancev. — V letu 1937 bo izhajal v pomnoženi obliki in prinašal zanimive članke o stvarstvu in druge, ki jih bodo ponazorjevale slike in črteži. 35

Naročite »Gasilec« v Mariboru, Koroška cesta 5. Stane samo 20.— Din. — Izide 12krat na 28 straneh.

Pod kamniški vlak se je vrgla v nedeljo 10. t. m. zjutraj na Ježici pri Ljubljani kakih 17 let stara deklina, koje osebnost ob času, ko beležimo to žalostno vest, še ni dognana. Lokomotiva je žrtev čisto razmesarila.

Kakih sredstev se poslužujejo potepuhi za vlome pri kmetih. V Poljanski dolini na Kranjskem sta se zglasila zjutraj pri kmetu Hotovniku dva potepuha, ker sta znala, da je gospodar z doma. Odprla sta svinjake in izpustila prašiče z namenom, da bodo domači stekli iz hiše za svinjami in bosta ona nemoteno na delu. Načrt se jima je obnesel. Hotovnikova žena in otroci so se res spustili za prašiči in med tem časom sta ukradla klateža par tisočakov in samokres, iz katerega sta oddala pri odhodu nekaj strelcev, da bi se ju ne upal nikdo zasledovati. K sreči je gospodar Hotovnik zjutraj, ko je zapustil dom, vzel seboj večjo svoto denarja, sicer bi bil ob vse. Omenjena lopova sta hotela na zgoraj opisani način opleni za Hotovnikom še par kmečkih hiš, pa jima z odpiranjem svinjakov in z izpuščanjem svinj ni bila več sreča mila.

Prijeti tatinski cigani. Vas Vnanje Gorice pri Brezovici v daljni okolici Ljubljane so obiskali tatinski cigani iz družin Levakovičev in Hudorovičev. Najprej so

se lotili v noči vloma pri županu, trgovcu in krčmarju Ignacu Novaku, pa so jih še pravočasno pregnali. Za tem so poskusili zamanj vlomilsko srečo pri drugem kmetu. Še le pri tretjem posestniku so izpraznili kurnik. Vlomili so še v hišo Jožefa Marinka, katerega so oškodovali do blizu 2000 Din in so jo odkurili proti Logu, kjer so se utaborili. O vlomih obveščeni orožniki so obkolili ciganski tabor, vendar je uspel pobeg vsem moškim, ostale so le ženske in otroci. Še le od orožnikov obveščena ljubljanska policija je aretirala na Dravelskem polju tri Hudoroviče ter pet Levakovičev.

Dva vlomilca prijeta v Ljubljani. Ljubljanska policija je vtaknila pod ključ 32-letnega brezposelnega ključavničarja Antona Srčnika iz Mengša, ki je poklicen tat in vlomilec. Dasi izgnan iz Ljubljane, je vlomil pri gostilničarki in trafikantini Antoniji Fon na Tyrševi cesti in jo je oškodoval za 5000 Din. — Drugi prijeti vlomilski tiček pa je Silvo Škrbec, 34letni brivski pomočnik, ki je vlomil tik pred Božičem pri obrtniku Arherju v št. Vidu pri Ljubljani in je po aretaciji priznal še tudi druge vlome in tatvine.

Izpred sodišča.

Obsodba razbojnika in njegovega pomagača. Senat celjskega okrožnega okrožnega sodišča je sodil 8. januarja o tolovajskih zločinih Ivana Bezovškega, 25-letnega brezposelnega delavca in njegovega pomagača Jožefa Kotnika, 35letnega delavca iz Tiroseka. Po obtožnici sta oba v noči od 3. na 4. septembra 1936 pri Sv. Florjanu v gornjegrajskem okraju vdrla s samokresi v stanovanje Jožefa Stiglica. Pod grožnjo smrti so morali vsi

Tako piše mnogoletni naročnik Slov. gospodarja: Denarnica se mi je posušila, toda če bi se mi tudi roka posušila, zvest bom ostal svojemu listu Slov. gospodarju!

domači dvigniti roke in roparja sta zahtevala denar. Bezovšek je oddal več strelcev in je zvezal gospodarja roke na hrbtu. Izropanje pa tolovajema ni uspelo, ker so ustrašeni domači začeli vpiti na pomoč in sta roparja morala pobegniti. Dalje očita obtožnica Bezovšku 15 vlomov in tatvin, ki so mu vrgle nad 90 tisoč Din. Ko je že bil zaprt v Celju, je odtrgal od mize nogo, udrl iz zaporne celice na hodnik in je napadel dva jetniška paznika, katera je hotel usmrtiti in sta ga komaj zmogla. Bezovškov pomagač Kotnik je vzel od njega 1300 Din in mu je z ukradenim denarjem kupoval obleko, živež in je prodajal predmete, o katerih je dobro vedel, da so bili ukradeni. Bezovšek je že bil petkrat predkaznovan in prava šiba za okraj Gornji grad, kjer se je skrival pri Kotnikovih pri Tiroseku. Bezovšek je bil obsojen na 16 let ječe in po prestani kazni bo oddan za 5 let v prisilno delavnico. Kotniku so prisodili 5 let.

Avstrijsko pravo ne pozna šale. V Linzu se je vršil 8. januarja preki sod proti Alojziju Striglu in Jožefu Scheineckerju. Imenovana sta bila obtožena, da sta 10. aprila 1934 pri Oftringu na Zg. Avstrijskem povzročila, da je iztiril brzovlak in je bil pri tem en železniški uslužbenec ubit, 10 potnikov pa ranjenih. Tolovaja sta hotela izropati poštni vagon, kar jima ni uspelo. Oba so obsodili na smrt in je bila smrtna kazen takoj izvršena.

Slovenska Krajina.

Požari. Na Goriškem skoraj vsako noč žari nebo. Na delu so najbrž požigalci. Pred kratkim je gorelo v Vidoncih, Fokovcih, Benediktu itd. Zavarovalnice so postale pozorne in baje v teh krajih več nočejo zavarovati poslopij, ki so krita s slamo.

Za Božič je g. Benko, industrijalec in narodni poslanec, dal vsaki šoli v srezu 3—6 parov čevljev in nogavic. Hvalevredno!

so nosili njegove dežnike, po vsej belski dolini in daleč tja do mesteca Gradca.

Imel pa je Gašpar Petrač svoje posebne šege in navade. Hodil je vsak dan, najsi je bilo pozimi ali poleti, že ob šestih spat in je spal ko polh do dveh zjutraj. Ob dveh se je vsako jutro zbudil in se je potem eno uro valjal po postelji in brundal in mrmral razne molitve. Ko je ura na steni odbila tri, je vstal in začel z delom. Če mu je kdo oporekel, kaj ne hodi s soncem v kraj in s soncem ne vstaja, je osorno odvrnil, da ga sonce ne briga nič, ker od sonca nima nič; on da se drži svoje ure.

Prvo, ko je vstal in se ogrnil, je bilo, da je stopil ven na hodnik in pogledal po vremenu. Če je bilo jasno in so svetile zvezde, je čemerno zabrundal in se vrnil v delavnico, kjer je pridno delal, dokler ga ob šestih ni zvon povabil k maši. Ako pa je bilo nebo zavito s temnimi oblaki ali pa da je celo deževalo, tedaj mu je srce skočilo od veselja. V takem vremenu je namreč vedel, da bo kaj skupil. Ob takih jutrih je z donečim glasom zapel kako svojo pesem, ki jih je sam zlagal, in s tem razdražil pol trga. Toda čim bolj so se ti jezili, tem bolje je bil on volje. Prav rado pa se je zgodilo, da je stopila Barbara, njegova žena, k njemu ven in ga je z ostro besedo in krepko roko spravila spet v hišo. Tržani pa so se ozirali na hišico, češ, da kaže vreme: ako je bil Gašpar sam zunaj, so dejali, da pomeni to dež; ako pa je prišla Barbara ven in je moža odgnala, so dejali, da se

bo zjasnilo; ako se nobeden ni prikazal, tedaj so bili prepričani, da bo lepo vreme.

Ta dan po hudi nevihti pa je bilo drugače. Čeprav je zjutraj ženkica možička pregnala, je vendar vse kazalo, da bo dalj časa ostalo deževno vreme. Tega je bil mojster Gašpar prav vesel, kajti dolgo že je nameraval s svojo kramo po dolini. Najedel se je hitro, si zavezal usnjeno torbo, polno dežnikov, se od žene, ki je bila zjutraj zmerom slabe volje, kratko poslovil in jo mahnil na pot, ko je ravno štiri odbilo in je bilo še somračno.

Mojster Gašpar je bil majhen možicelj, nasajen in rdeč, star okoli petdeset let. Debelušne noge so mu tičale v visokih škornjih, čez prsa mu je visela verižica s tolarji, klobuk pa je imel visok, kakor so jih v starih časih nosili. Torbo z dežniki si je oprtal čez desno ramo, čez levo pa malho s popotnico in raznim orodjem, ki mu je bilo potrebno, da je popravljal dežnike.

Glavna reč pa je bila dežnik, ki ga je imel zase. Rdeč je bil, da ga je vsak otrok devet far daleč poznal, in velik, da so mogli štirje lepo pod njega. Ko je takole korakal pod njim, ni bilo drugega videti kakor ogromno rdečo plahto in svetle škornje.

Nekaj časa je šel tiho po cesti; zadovoljno je poslušal, kako mu dež škablja po strehi, pa tudi jutranjo molitev je še opravljal, kolikor je doma ni utegnil. Ko pa je čez pol ure prišel do prve vasice, je začel z močnim glasom svojo pesem:

ki so jo pa letos že spet prekosili, ne da bi bilo pričakovati, da bo prihodnje leto v tem pogledu kaj bolje. Če bi cloveštvo porabilo to, kar izdaja za vojaške namene, za kakšen boljši namen, bi lahko bedo nestetih milijonov ljudi, če ne odpravilo, pa vsaj zelo omililo. Velikanske vsote bi bile na razpolago za kulturne namene, šole, bolnišnice, zavetišča za starce itd. Razen tega bi se lahko zelo zmanjšali davci, ki pritiskajo danes vse zdravo življenje ob tla.

Umetno izdelano zlato zopet v ospredju zanimanja. Skozl celi srednji vek se viječejo poskusl strokovnjakov, da bi lahko izdelovali na cen ter umeten način pravó zlato. Vse srednjeveške

Sv. Sebeščan. Prosvetno društvo si da delati novi lepi oder. Kulise slika sobni slikar g. Jančič iz Veržaja. Oder bo precej prostoren in lep. Oder bomo postavili v tukajšnji šoli, drugo leto pa upamo, da ga prenesemo v novo dvorano. Vloge so razdeljene za igro »Mehiški mučenec« (samo moške vloge) in tudi za igro »Roka božja«. Prvo bomo igrali koncem januarja, drugo v februarju. — V sredo 20. januarja bomo obhajali svetek farnega patrona sv. Sebastijana.

Mačkovec. Mlada 28letna žena tukajšnjega gazde na veleposestvu narodnega poslanca g. Benka je nenadoma umrla. Vsaka zdravniška pomoč je bila zaman. — Naša šola je dobila tretjo učno moč. Učilnici imamo prosti samo dve, v eni je pisarna občinskega urada. Smo radovedni, komu bo dala višja oblast prav, ali občini ali šoli. Naše mnenje je, da se naj šolski prostori uporabljajo v namene, za katere so bili zelo drago plačani. — Občinski odbor bo prišel v razprto. Predsednik občine in nekateri drugi odborniki hočejo občino raztrgati, da bi tvorili novo občino iz Sv. Sebeščan, Moščanci in Dankovci in seveda bi radi sedež v Moščancih, ker je pač tam doma predsednik, pa če tudi je največji kraj Sv. Sebeščan, kjer je tudi sedež župnije. Na tak način bi se rešili šole v Mačkovec in velikega dolga in bi prebivalci tega šolskega okoliša še težje plačevali dolg, če pa že ječi pod tem dolgom cela občina. Odborniki iz teh vasi seveda nasprotujejo predsedniku in ostalim. Le dajte se! Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Pobegla sta iz Lendave v Italijo zaljubljenca Nadač in Polakova. Tako poročajo časopisi.

DRUŠTVENE VESTI

Sv. Anton v Slov. goricah. Tukajšnje Prosv. društvo priredi na antonjevske nedelje 17. jan. popoldne po večernicah v Društvenem domu lepo opereto v dveh dejanjih »Čevljar in vrag«. Za nameček se še vprizori enodejanska burka »Vse naše«. Zato se vabite vsi sosede, da se te

naše prireditve spet udeležite v častnem številu. Vabljeni pa ste tudi vsi domačini! Sodeluje domači pevski zbor in tamburaši. Torej na veselo svidenje na antonjevske nedelje v našem Društvenem domu!

Čudram. Naše Katoliško prosvetno društvo priredi prihodnjo nedeljo 17. januarja v Društvenem domu igro »Izpod Golice«. Prijazno vabljeni vsi prijatelji katoliške prosvete!

Odprta noč in dan so groba vrata.

Prevalje. Lepa je Dobrovnikova kmetija nad Prevaljami. Ob prisojnih rebrih v grmičevju že poskušajo ptički s petjem, da bo spomladi bolj gladko šlo. Tako je bilo tudi v petek. Solnčni žarki so se kopali v snegu, da se je ves lesketal. Le črno oblečena množica, ki je polagoma napolnila dvorišče, je dala temu jutru drugo lice. Bila je tukaj zbrana malone vsa fara, da pospremi na zadnji poti Petra Kordeža, p. d. Dobrovnikovega očeta. Žalostno so peli farni zvonovi, ko se je vil po beli cesti ogromen sprevod. Pogrebne obrede je opravil domači g. kaplan Jože Mlaker ob asistenci g. Kotnika, župnika v Podgorju, kaplana Franceta Merkača, tukajšnjega rojaka in domačega g. kaplana Iv. škafarja. Za blagopokojnim očetom je bral žalno sv. mašo sin Zdravko Kordež. Ob grobu je govoril domači g. kaplan Mlaker, ki je lepo orisal pokojnikovo življenje. Ganiljivo je bilo, ko je sin kaplan jemal slovo od očeta v imenu vseh 12 otrok. Z Dobrovnikovim očetom lega v grob mož kot hrast nepremagljiv in globoko veren. V njegovo hišo je prihajal in še danes »Slovenski gospodar«. Svojih 12 otrok je vzgojil v dobre in koristne člane človeške družbe. Dobrovnikov oče, počivajte v miru! Preostalim naše globoko sožalje!

Sv. Vid nad Valdekom. Za vselej se je ločil s tega sveta skrben oče in dober gospodar Feliks Pustinek, p. d. Spodnji Pustinek. Dopolnil je 11. decembra ravno 61 let. Pred tremi leti mu je umrla draga žena, katero je pristrčno ljubil in je ni mogel več pozabiti. Pred dvema letoma je umrl njegov 89letni oče, nato sin Feliks pri vojakihi. Torej žalost neprestano v hiši. Največ-

ja žalost pa je zadela sedaj hišo, ko je umrl sam oče in gospodar te hiše in je hiša z velikim posestvom ostala naenkrat brez očeta in matere. Otroci, trije odrasli in štiri mali, so prepuščeni sedaj sami sebi, kar je tembolj žalostno. Rajnega očeta Feliksa Pustineka bomo težko pogrešali. Bil je vzor katoličan, dober oče, ki je v strogo katoliškem duhu vzgajal svoje otroke. Hčerkam ni dovolil, da bi hodile po plesih in veselicah, zato se ni nikdar slišalo kaj slabega iz njegove hiše. Kot velik častilec presvete Srca Jezusovega je bil vsak mesec pri obhajilni mizi. Bil je član Katoliške akcije. Otroško ponižen in pobožen, je hotel imeti take tudi svoje otroke. Ganiljivo je bilo slovo par dni pred smrtjo od otrok. Čutil je, da se mu bliža zadnja ura, dasiravno je bil komaj 10 dni bolan. Dal jim je lepe nauke, rekoč: »Otroci, pridni bodite, složno živite in greha se bojte!« Kako je bil vobče priljubljen, je pokazal veličasten pogreb, ki se ga je udeležilo veliko ljudi tudi iz sosednjih župnij. Ob grobu se je poslovil od rajnega domači g. župnik in se mu zahvalil za njegovo zgledno življenje. Naj sveti dobremu očetu in vrlému gospodarju sveta nebeška luč, domačim pa, ki bodo težko preboleli izgubo svojega očeta, iskreno sožalje!

Sv. Križ pri Ljutomeru. V soboto pred Božičem smo ob obilni udeležbi pokopali blago mater Jozefo Križanič, rojeno Stuhec, ki je dosegla lepo starost 81 let. Bila je rojena v župniji Sv. Jurija ob Ščavnici kot hčerka veleposestnika Stuhca v Bolehnečicah, odkoder se je poročila v Borece, župnija Sv. Križ pri Ljutomeru, z uglednim posestnikom in cerkvenim

lozadevne poskušnje so bile zastoj, odkrile pa so marsikatero druge kemične iznajdbe ter korinske zmesi. Težnja po umetno izdelanem zlatu je stopila v ospredje ob tega zanimanja po vojni. Nastopili so že razni kemiki v Nemčiji in na Poljskem, ki so trdili, da jim bo uspel izum umetnega zlata. Tudi poljska in nemška prireditelja so se razbili in v nič in v nekaj slučajih je bilo na delu par običajnih sleparjev, ki so opeharili za znatne vsote visoke nemške dostojanstvenike. Najnovejša vest o umetno pridobljenem zlatu se je raznesla v svet iz japonske prestolnice iz Tokija. Sestava umetnega zlata bi naj bila uspela kemiku in profesorju dr. Tsutomu Kase, ki deluje na vse-

»Če pohleven dež kaplja, žegen dol z nebes curlja, polje, trate porosi, da se zemlja pomladi. Al' za človeka moča ni, zato naj streho čez se drži!«

Tu pa tam je pogledal kdo skozi okno ali vrata; eni so bili hudi, drugi so se smejali, dežnika si pa nobeden ni kupil. Mojster Gašpar se zaradi tega ni nič jezil, ampak jo je rezal dalje. Ko je bil že zunaj vasi, je zavpil nekdo za njim:

»Heee, mojster Gašpar, kam pa tako zgodaj? Počakaj me!«

»Oho, grofov jagar!« se je močicelj zasukal. »Bog daj dobro jutro, Anza!«

Prišlec je bil krepek fant, kakih pet in dvajset let star. Izpod usnjene kape so mu silili črni lasje in oči so mu gorele ko oglje.

»Kam, stari možek?« je zopet vprašal.

»Če sem jaz star, tudi ti nisi mlad,« je odvrnil možak. »Po dolini gor grem, na Kaplo in, če Bog da, še dalje.«

»Tja je tudi moja pot. Ali smem s teboj?«

»Cesta je široka dovolj. Jaz pa imam tudi rad tovarišijo. Odkod pa ti? Saj si včeraj dejal, da pojdeš v mesto.«

»Sem bil tam in sem nesel grofu kozliča. Moral

sem pa takoj spet nazaj, ker v takem gamsov ne morem samih pustiti. Vso noč sem hodil.«

»Zakaj pa nisi šel čez Sleme? Bliže bi ti bilo.«

»Pri takem vremenu, kakor je bilo nocoj, naj mi gre kdo drug tja čez, ko se kamenje prodi!«

»Prav imaš... Ti pa niti strehe nimaš! Ves moker boš. Stopi pod mojo!«

»Pod tvojo? Hahaha! Tedaj bi moral po kolenih hoditi. Hvala ti lepa! Moja irhovina mi je stokrat ljubša kakor vsaka marela.«

»Nikar se ne pregreši! Streha je bolja ko najbolja irhovina. Z leti te bo že srečala pamet.«

Korakala sta precej dolgo in se menila vsakdanje reči. Ko sta dospela do Sv. Boštjana, je v cerkvi pravkar pozvonilo za sveto mašo.

»He, jagar, ali pojdeva malo k maši?« je vprašal Gašpar. »Pol urice počitka bo obema dobro delo.«

Mladi se je zasmel.

»Kar sam pojdi! Jaz grem rajši okoli cerkve. Počivam pa laže v krčmi kakor v cerkvi.«

»Kak antikrist pa si ti? Cerkev je hiša božja, krčma pa jama zlodejeva.«

»Hoho, jaz pa zlodeja še nikoli nisem videl v krčmi. V krčmi dajo jesti in piti, v cerkvi pa nič.«

»V cerkvi si izprosiš blagoslov božji.«

»Ne vem, kaj bi z njim.«

»Ne govori vendar tako grdo! Božjega blagoslova je vsakomur treba.«